

Jaunākas tendences ekoloģiskajā būvniecībā pasaulē

Jēdziens «ekoloģiskā būvniecība» ietver arī ekonomisku saimniecību, enerģijas un resursu patēriņa maksimālu samazināšanu, kā arī veselīgas dzīves un darba vides nodrošināšanu. Mūsdienu patērētājs pieprasa augstvērtīgus, kvalitatīvus un veselībai nekaitīgus izstrādājumus, tāpēc būvmateriālu ražotāji aizvien lielāku uzmanību pievērš izstrādājuma ekoloģiskajai tīrībai.

Teksts: Jānis Lukss
Foto: «būvēt» arhivs

Būvmateriāliem un to virsmām, īpaši iekštelpās, jābūt iespējami dabiskām.

Svarīga ir būvmateriālu izvēle

Būvmateriālu ražošana un transports, celtniecība un gatavas ēkas ekspluatācija rada izejvielu un enerģijas patēriņu, gaisa un ūdens piesārņojumu, troksni, atkritumus, mikroklimata un vides izmaiņas. Visas ēkas un apdzīvotās vietas kopumā ievērojami samazina dabas resursus un noslogo vidi. Tādēļ jācenšas izmantot tādas būvniecības materiālus un tehniskās instalācijas, lai vide un veselība tiktu maksimāli saudzēta. Būvmateriālu izvēles kritērijs ir gan to ražošanā patērētais enerģijas daudzums, gan izejvielu ieguvē, ražošanā, transportā un pārstrādē radušos kaitīgo vielu daudzums. Jo industrializētāka ir būvmateriāla ražošana, jo lielāks ir enerģijas patēriņš. Jo vairāk enerģijas tiek patērēts, jo lielāks ir kaitīgo izmešu daudzums. Vadošie būvmateriālu ražotāji aizvien noteiktāk kā savu devīzi izvirza prasību pēc videi drau-

dzīgas, enerģiju un naudu ekonomējošas celtniecības, tādējādi attīstot energotaupīgu un videi draudzīgu materiālu ražošanu.

Ēku būvniecībā izmantotajiem materiāliem, pirmkārt, ir jāelpo – lai mājā iekļūtu svaigs, ar skābekli bagāts gaiss un izmantotais gaiss izkļūtu no tās. Būvmateriāliem un to virsmām, īpaši iekštelpās, jābūt iespējami dabiskām. Tās nedrīkstētu būt pārklātas ar necaurīdīgu vai indīgu materiālu, kas izdala kaitīgus izgarojumus vai putekļus. Veselībai var kaitēt arī sintētisko materiālu elektrostātiskā uzlādēšanās.

Izvēloties būvmateriālus, jāņem vērā šādi principi:

- labvēlīga iedarbība uz labsajūtu un veselību,
- mazs enerģijas patēriņš un nekaitīga ražošana,
- reģenerēšanas un atkārtotas izmantošanas iespējas,
- materiālu piemērotība.

Koks – veselīgs būvmateriāls

Jau kopš seniem laikiem cilvēkam vispieejamākais būvmateriāls bijis koks. Tas, pēc UNESCO pētījumiem, atzīts par vispiemērotāko cilvēka mājokļa būvniecībai. Koks labi ietekmē cilvēka pašsajūtu – dabiskuma, patīkamās krāsas un smaržas dēļ tas rada mājīgumu telpā.

Kokmateriālu sagatavošanai un apstrādei ir nepieciešams salīdzinoši maz enerģijas. Tā augstvērtīgās konstruktīvās īpašības paver neierobežotas izmantošanas iespējas – koku var izmantot nesošo konstrukciju, jumta, sienu un grīdu izbūvei. Ar koku var aizstāt 95 procentus visu būvmateriālu.

Nav mazsvarīgi arī tas, ka koks ir reģenerējams būvmateriāls, proti, tā krājumi atjaunojas. Arī Latvijā ir iespēja nodrošināt būvniecībai nepieciešamo koksnes daudzumu no vietējiem resursiem.

Arī daudzdzīvokļu māju būvniecībā galvenais akcents ir izvēlētie mate-